

ΟΗΙ ΣΥΡΙΖΑ ΚΙΝΗΣΙΑΣ

Παρεμβάσεις Καμτσιδου – Μόσχου - Παπαϊωάννου

Η Ιφιγένεια Καμτσιδου είπε :

Το Σύνταγμα του 1975 αποτελεί μια κρίσιμη παράμετρο της περιπετειώδους σχέσης κράτους και εκκλησίας. Πραγματικά, η Εκκλησία της Ελλάδος, σχεδόν από την ίδρυσή της, ανέλαβε μια σημαντική ιδεολογικοπολιτική αποστολή: ως εκκλησία του κράτους συνέβαλε στη διαμόρφωση της εθνικής συνείδησης κατά την περίοδο της εθνικής ολοκλήρωσης μέσω της Μεγάλης Ιδέας. Η πρόσδεση της Εκκλησίας με το κράτος την έφερε κοντά στην πολιτική, την εκκοσμίκευσε, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις την οδήγησε να συμπορευτεί με αυταρχικές κυβερνήσεις και να συμβάλει στην εφαρμογή των πολιτικών τους.

Έτσι, το άρθρο 3 παρ. 1 Συντ., αν και διάταξη κυρίως διαπιστωτικού χαρακτήρα, χρησιμοποιείται από την Εκκλησία της Ελλάδος προκειμένου να υποστηριχθεί η άποψη ότι το ελληνικό κράτος έχει επίσημη θρησκεία. Αυτό επιτρέπει στην Εκκλησία να διεκδικεί έναν ενεργό πολιτικό και πολιτειακό ρόλο, παράλληλα δε ευνοεί την άνηση μεταχείριση άλλων θρησκευτικών ομάδων. Ωστόσο, τα πράγματα διαφέρουν. Το Σύνταγμα, με το άρθρο 13 αλλά και όλο τον κατάλογο των θεμελιωδών δικαιωμάτων επιτάσσει τη θρησκευτική ουδετερότητα του κράτους, τον σεβασμό όλων των θρησκευτικών κοινοτήτων και την εφαρμογή της αρχής της ισότητας σε καθεμία από αυτές και στα μέλη τους. Για τον λόγο αυτό, παρ'ότι με νομοθετικές πρωτοβουλίες θα μπορούσε να αποσαφηνιστούν σε ένα βαθμό οι σχέσεις κράτους και Εκκλησίας, η αναθεώρηση του Συντάγματος είναι επιβεβλημένη: με την κατάργηση ή δραστική τροποποίηση του άρθρου 3 Συντ. θα αρθούν όποιες αμφιβολίες για τον ουδετερόθρησκο χαρακτήρα του κράτους και για τους διακριτούς ρόλους εκκλησίας και πολιτείας, ώστε η Εκκλησία να αποπολιτικοποιηθεί και το κράτος να μην θρησκευείται .

Ο Δημήτρης Μόσχος

επισήμανε με ποιο τρόπο το ιδανικό της λεγόμενης «συναλληλίας» στις σχέσεις Κράτους-Εκκλησίας πήρε πολλές διαφορετικές όψεις μαζί με τον ιδεότυπο της «Αυτοκρατορίας» ως συμβολικό τόπο, μέχρι τις αρχές του 20ού αιώνα. Πάντως, οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί ανέπτυξαν και νεωτερικά πολιτικά στοιχεία (δημοκρατία, αίτημα νομιμότητας), ενώ στην Ελλάδα με τον Εθνικορομαντισμό, τη Μεγάλη Ιδέα και τον μετεμφυλιακό αντικομμουνισμό η Εκκλησία ανέλαβε τη συνέχεια του παλαιού εθναρχικού ρόλου παρά την απουσία της «Αυτοκρατορίας». Ωστόσο, η έξοδος της στο νεωτερικό τοπίο γίνεται ολοένα και σταθερότερα μετά το 1974 παρά τα όποια πισωγυρίσματα. Μια μεταρρύθμιση των σχέσεων της με το κράτος θα έπρεπε να την κατευθύνει σε μεγαλύτερη δημοκρατικότητα, διαφάνεια κλπ. - στοιχεία που ενυπάρχουν στην παράδοσή της, και όχι να την σπρώξουν στο κομμουνιστικό σκοτάδι μια ανεξέλεγκτης κοινότητας. Αυτό είναι χρέος μεταξύ άλλων και της θεολογίας και του αγώνα μέσα στα εκκλησιαστικά πλαίσια.

Ο Κωστής Παπαϊωάννου μεταξύ άλλων είπε:

Η Ελλαδική εκκλησία δεν έχει φτάσει στη δική της μεταπολίτευση στις σχέσεις της με κρατικές δομές και στην πρόσληψη της κοινωνικής δυναμικής. Μέρος της ιεραρχίας διεκδικεί ρόλο προνομιακού βραχίονα μιας ιδεολογικά στρατευμένης κρατικής μηχανής. Βασίζεται σε μια απλή αναγωγή: το ηθικό κεφάλαιο που εύλογα αναλογεί σε έναν θρησκευτικό οργανισμό μπορεί και πρέπει ανά πάσα στιγμή να μετατρέπεται σε

ΟΜ ΣΥΡΙΖΑ ΚΗΦΙΣΙΑΣ

πολιτικό και οικονομικό κεφάλαιο με διαρκείς εισβολές σε αλλότρια πεδία. Στην Ελλάδα αργήσαμε πολύ τις θεσμικές μας τομές. Γι' αυτό, έστω και τώρα, χρειάζεται να τονιστούν τρία σημεία. Πρώτον, είναι κομβικής σημασίας να επιλυθούν άμεσα θέματα όπως η καύση των νεκρών, ο λατρευτικός χώρος των μουσουλμάνων στην Αθήνα, τα θρησκευτικά στο σχολείο. Αυτά, όπως και η πλήρης κατάργηση του θρησκευτικού όρκου, δεν είναι θέματα χωρισμού Κράτους- Εκκλησίας, ούτε συνταγματικής αναθεώρησης. Δεύτερον, θα είναι ιστορικό απόκτημα μια συνταγματική αναθεώρηση που ξεκινά με πρωτοβουλία αυτής της κυβέρνησης να μην έχει θαρραλέες τομές σε αυτά τα θεσμικά θέματα. Και τρίτον, μέχρι να μιλήσουμε ουσιαστικά και συντεταγμένα για χωρισμό κράτους και εκκλησίας, ας μιλήσουμε τουλάχιστον για αλληλοσεβασμό και διακριτούς ρόλους.

ΟΜ ΣΥΡΙΖΑ ΚΗΦΙΣΙΑΣ